

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"**

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 253/2026 від 03.08.2026 року

**Голові Міжрегіональної асоціації органів
місцевого самоврядування «Асоціація
прифронтових міст та громад», Харківському
міському голові**

ТЕРЕХОВУ Ігорю Олександровичу

вул. Миколаївська, буд. 12, м. Харків, 61003

тел.: +380 (96) 027-29-03

association@frontlineua.org

**Щодо нормативно-правової
прогалини у сфері електронного
документообігу між суб'єктами
господарювання та територіальними
центрами комплектування та
соціальної підтримки**

Шановний Ігорю Олександровичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), звертається до Міжрегіональної асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація прифронтових міст та громад» з питанням, яке має системний характер для широкого кола суб'єктів господарювання і потребує законодавчого врегулювання, а саме: відсутністю визначеного порядку електронного документообігу між підприємствами та територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП).

Ключовою причиною, яка обумовлює необхідність невідкладного запровадження електронного документообігу саме у взаємодії між підприємствами та ТЦК та СП, є триваюча повномасштабна війна та пов'язана з нею безпекова ситуація: бойові дії, регулярні обстріли, руйнування транспортної інфраструктури, а також пряма небезпека для життя і здоров'я працівників підприємств та посадових осіб, відповідальних за військовий облік, які змушені особисто відвідувати ТЦК та СП, зокрема в прифронтових та деокупованих регіонах. Наведене нижче нормативно-правове обґрунтування підтверджує, що таке рішення є юридично можливим уже сьогодні та потребує лише уточнення процедури, а не докорінної зміни законодавства.

Відповідно до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», підприємства, установи та організації несуть обов'язки щодо ведення військового обліку працівників, оформлення бронювання військовозобов'язаних, а також подання низки відомостей до ТЦК та СП, що передбачені Порядком, затвердженим постановою КМУ від 30.12.2022 №1487 (зокрема – Повідомлення про призначення або звільнення керівника та посадових осіб, відповідальних за організацію

та ведення військового обліку (додаток 1); Повідомлення про зміну облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів (у тому числі про прийняття на роботу, звільнення, зміну посади, паспортних даних тощо) (додаток 4); до кожного конкретного ТЦК та СП для звіряння - Списки персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку саме у відповідному ТЦК та СП на військовому обліку)(додаток 5); інформаційні листи стосовно виконання розпоряджень ТЦК та СП і тощо). Порядок організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487, деталізує ці обов'язки, проте не передбачає можливості повного переходу на електронну форму взаємодії підприємств із ТЦК та СП: більшість документів, зазначених у Порядку, досі подаються виключно в паперовому вигляді, а електронна форма використовується лише фрагментарно, поза межами внесення відомостей до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. №389-VIII покладає на суб'єктів господарювання низку додаткових обов'язків, пов'язаних із виконанням завдань оборони, і, водночас, передбачає, що заходи правового режиму воєнного стану мають застосовуватися у спосіб, який не призводить до невиправданого обмеження господарської діяльності. Паперове поштове листування з ТЦК та СП, пов'язане зі значними часовими та фінансовими витратами, за відсутності законодавчо визначеної електронної альтернативи, суперечить принципу пропорційності, оскільки покладає на особу додаткове адміністративне навантаження, не зумовлене жодною виправданою потребою оборонного характеру.

Водночас, Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. № 851-IV прямо встановлює, що електронний документ має таку саму юридичну силу, як і документ на паперовому носії (стаття 8), а оригінал електронного документа може існувати виключно в електронній формі (стаття 7). Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII визначає кваліфікований електронний підпис як такий, що має презумпцію рівнозначності власноручному підпису. Закон України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI (статті 5, 9) закріплює принцип надання адміністративних послуг, зокрема органами державної влади, в електронній формі через Єдиний державний портал електронних послуг, а також рівність такої форми звернення з паперовою. Отже, на рівні базового законодавства, електронна форма комунікації із державними органами є повністю правомірною і законодавчо пріоритетною: проблема полягає не у відсутності загальних юридичних підстав для електронного документообігу, а у відсутності підзаконного акту чи відомчого порядку, який би прямо поширював ці загальні норми на взаємодію підприємств саме з ТЦК та СП, встановлював перелік документів, що можуть подаватися електронно, вимоги до їх оформлення та підписання, а також технічний канал подання.

Необхідно взяти до уваги, що часткова цифровізація вже реалізована: постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2023 р. № 76 «Деякі питання реалізації положень Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час» запроваджено, зокрема через сервіс «Резерв+» (застосунок «Дія»), можливість подавати окремі відомості для бронювання в електронній формі. Однак цей інструмент охоплює лише частину обов'язків підприємств, переважно бронювання, і не поширюється на інші види обов'язкової взаємодії з ТЦК та СП:

подання запитів щодо уточнення даних, реагування на запити та розпорядження ТЦК та СП, оскарження рішень, подання пояснень та інших документів, для яких досі не існує визначеного електронного порядку. Це свідчить про технічну спроможність держави забезпечити електронний документообіг за відсутності водночас єдиного нормативного рішення, яке б поширювало такий підхід на всі види обов'язкової документальної взаємодії.

Відсутність єдиного порядку електронного документообігу між підприємствами, установами, організаціями та ТЦК та СП на практиці призводить до таких ризиків та ускладнень:

- правової невизначеності щодо статусу листування електронною поштою чи інших неформалізованих каналів як належного способу офіційної комунікації з ТЦК та СП, що створює ризик визнання поданих у такий спосіб документів неналежними;

- неоднакової практики організації документообігу в межах різних ТЦК та СП, від вимоги виключно особистого подання паперових документів до довільного прийняття сканованих копій, що порушує принцип рівності суб'єктів господарювання перед законом;

- підвищеного ризику недотримання встановлених законодавством строків реагування підприємствами у зв'язку з низькою оперативністю паперового документообігу, особливо для підприємств, зареєстрованих на територіях, місцезнаходження яких є віддаленим від відповідного ТЦК та СП, а також в умовах обмеженого доступу до окремих регіонів, зокрема через ведення бойових дій або наявності загрози їх ведення;

- додаткового адміністративного навантаження на підприємства та відповідальних за ведення військового обліку працівників підприємств, які змушені здійснювати дублювання документообігу у паперовій формі;

- ускладнення документального підтвердження факту та дати подання документів підприємством у разі спору чи притягнення до відповідальності за нібито невиконання обов'язків у сфері військового обліку.

Через безпекову ситуацію, зокрема бойові дії, обстріли, руйнування транспортної інфраструктури та ризики для життя і здоров'я працівників, пов'язані з особистим відвідуванням ТЦК та СП, особливої актуальності набуває деталізація переліку документів, електронний порядок подання яких потребує законодавчого визначення в першу чергу. До таких документів, зокрема, належать:

- повідомлення про призначення або звільнення керівника чи посадової особи, відповідальної за організацію та ведення військового обліку на підприємстві (пункт 13, додаток 1 до Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1487);

- повідомлення про зміну облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів, зокрема у зв'язку з прийняттям на роботу, звільненням, зміною посади чи паспортних даних (пункт 34, додаток 4 до Порядку № 1487);

- списки персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які подаються до відповідного ТЦК та СП для звіряння (пункти 45, 46, додаток 5 до Порядку № 1487);

- інформаційні листи та відповіді підприємства на запити і розпорядження ТЦК та СП щодо уточнення відомостей військового обліку (стаття 21 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»);

- документи, пов'язані з бронюванням військовозобов'язаних, які не охоплюються функціоналом сервісу «Резерв+», зокрема обґрунтування потреби у бронюванні, підтвердні документи щодо трудових відносин, накази про прийняття на роботу чи звільнення (Порядок бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2023 р. № 76);

- заяви (клопотання) підприємства щодо оскарження рішень ТЦК та СП, зокрема рішень про відмову у бронюванні (стаття 55 Конституції України, стаття 5 Кодексу адміністративного судочинства України);

- пояснення та інші документи, що подаються підприємством на вимогу ТЦК та СП у межах здійснення перевірок стану військового обліку (пункт 80 Порядку № 1487);

- акти звірки та інші документи, що складаються за результатами спільних звірок відомостей військового обліку між підприємством та відповідним ТЦК та СП (пункти 45, 46 Порядку № 1487).

Наведений перелік не є вичерпним і може уточнюватися спільно з профільними органами, однак відображає ті види документів, електронний порядок подання яких є найбільш затребуваним на практиці підприємств, зокрема тих, що провадять діяльність у прифронтових та деокупованих регіонах, де особисте відвідування ТЦК та СП пов'язане з підвищеними безпековими ризиками.

Зазначені проблеми набувають особливого значення в умовах воєнного стану, коли оперативність, документальна визначеність та юридична передбачуваність взаємодії бізнесу з ТЦК та СП безпосередньо впливають на спроможність підприємств одночасно виконувати обов'язки у сфері оборони та забезпечувати безперервність господарської діяльності, зокрема в критично важливих для суспільства галузях, до яких належить, зокрема, фармацевтична галузь.

Виходячи насамперед із гостроти безпекової ситуації, зумовленої війною, та необхідності убезпечити працівників підприємств від ризиків, пов'язаних з особистим відвідуванням ТЦК та СП, а також враховуючи наявну законодавчу основу для юридичної рівнозначності електронного документообігу (Закон України № 851-IV, Закон України № 2155-VIII), і наявний технічний досвід впровадження електронних сервісів у сфері військового обліку (постанова Кабінету Міністрів України № 76, застосунок «Резерв+»),

ПРОСИМО:

1. Розглянути порушене питання та підтримати ініціативу щодо звернення до Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України стосовно розроблення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1487, в частині визначення переліку документів, що можуть подаватися підприємствами до ТЦК та СП в електронній формі, вимог до їх засвідчення кваліфікованим електронним підписом та технічного каналу подання.

2. Підтримати ініціативу щодо розширення функціоналу наявних електронних сервісів (застосунок «Дія» / «Резерв+» або аналогічного цифрового рішення) на весь спектр обов'язкової документальної взаємодії підприємств із ТЦК та СП, а не лише на питання бронювання.

3. Долучити Асоціацію фармацевтів України до робочої групи чи консультацій з опрацювання відповідних нормативних змін як представника галузі, безпосередньо зацікавленого у практичному впровадженні такого порядку.

4. Поінформувати членів галузевої спільноти, зокрема підприємства, які представляє Асоціація, про наявні законопроекти, проекти підзаконних актів чи інші напрацювання з цього питання, якщо такі вже перебувають на розгляді профільних органів.

5. Поінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду цього звернення та вжиті заходи у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

З повагою,

Голова Організації,

Голова Правління Організації

Олена ОМЕЛЬЧУК